

Postprint Version	1.0
Journal website	http://link.springer.com/article/10.1007/s12479-013-0072-1
Pubmed link	
DOI	

This is a NIVEL certified Post Print, more info at <http://www.nivel.eu>

Meer samenwerking door musical: Verslag van een nieuw fenomeen.

SUSANNE CLAESSEN, ANNEKE FRANCKE, PATRICIA APPELDOORN EN BREGJE ONWUTEAKA-PHILIPSEN

Het Netwerk Palliatieve Zorg Noord-Kennemerland heeft in 2011 de musical 'Eeuwig leven' georganiseerd en uitgevoerd. Hiermee wilden netwerkpartners de onderlinge samenwerking bevorderen. Samen een musical organiseren is in de Nederlandse palliatieve zorg een nieuw fenomeen. Welke ervaringen zijn met deze musical opgedaan? Wij onderzochten dit aan de hand van vragenlijsten en diepte-interviews met de betrokken partijen.

JACOB EN ANNA

In de musical kwamen thema's als verdriet, afscheid nemen en het belang van goed luisteren aan bod.

Deze thema's werden gekoppeld aan het verhaal van de ongeneeslijk zieke Jacob die terugkeek op zijn leven. Hij was verbitterd geraakt door verkeerde beslissingen in zijn leven. De gedachten aan zijn grote liefde Anna lieten hem niet los. Aan het eind van de Tweede Wereldoorlog waren Jacob en Anna verliefd en wilden trouwen. Jacob vertrok halsoverkop naar Amerika en hij beloofde gauw terug te komen. Maar het bruisende leven van New York en het plan om samen met een Amerikaanse vrouw Britta een casino op te zetten, deed hem Anna tijdelijk vergeten. Toen Jacob oud en ongeneeslijk ziek was, verlangde hij terug naar zijn geboortedorp. Hij keerde er als oude man terug en kwam in een kliniek terecht waar hij een jonge arts ontmoette.

Zij luisterde vol geduld naar zijn verhaal. Intussen had Anna een eigen leven opgebouwd. Wilde ze Jacob eigenlijk nog wel ontmoeten?

ROLLEN

De musical werd vertolkt door ongeveer 70 zorgverleners, onder wie artsen, verpleegkundigen, verzorgenden, vrijwilligers, managers en leidinggevenden. De cast werd ondersteund door een professioneel artistiek team met een regisseur, choreograaf, componist en koorrepetitor. Voor mensen die niet van optreden houden, waren er mogelijkheden om mee te werken achter de schermen, bijvoorbeeld als kaartverkoper, administrateur, kledingmaker, gastvrouw/heer of decorbouwer.

VRAGENLIJSTEN EN INTERVIEWS

Om de ervaringen met de musical in kaart te brengen, zijn via e-mail vragenlijsten aan 149 deelnemers aan de musical verstuurd. De respons was 54% (81 vragenlijsten). De respondenten waren voor het merendeel vrouw (70%) en de gemiddelde leeftijd was 53 jaar (range 25-72). De respondenten vertegenwoordigden verschillende netwerkpartners en waren werkzaam in de thuiszorg, een ziekenhuis, huisartspraktijk, hospice, verpleeg- of verzorgingshuis, de vrijwillige palliatieve terminale thuiszorg of een GGZ-instelling. Zij waren in het dagelijks leven werkzaam als vrijwilliger (n=17), verpleegkundige of verzorgende (n=14), manager/leidinggevende (n=13), secretaresse/administratief medewerker (n=9), arts (n=5), geestelijk verzorger (n=3), of in een andere functie (n=20). De respondenten hadden de volgende rollen in de musical (men kon meerdere rollen hebben): castleden (n=58), gastheren/gastvrouwen (n=13), kostuummakers (n=8), make-up & grime verzorgen (n=8), PR (n=5), werkgroepleden (n=4), artistiek team (n=3), secretariaat of kaartverkoop (n=2) en andere rollen (n=2).

Aan de hand van een 'topiclijst' voerden we ook interviews uit met 12 personen: met 9 uitvoerende deelnemers afkomstig uit verschillende organisaties, en met de regisseur, koorrepetitor en netwerkcoördinator (4 mannen en 8 vrouwen, gemiddelde leeftijd 53 jaar, range 26-72). Alle deelnemers gaven schriftelijke toestemming voor deelname aan het onderzoek. De gemiddelde interviewduur was 43 minuten.

RESULTATEN

Aan alle deelnemers van de musical werd door middel van de vragenlijsten voorgelegd in hoeverre ze het eens waren met een aantal stellingen. Hieronder staan de resultaten voor een aantal stellingen, gesplitst voor castleden en niet-castleden.

- 38% van de castleden en 45% van de overige deelnemers vonden dat ze door deelname/medewerking aan de musical beter weten wat palliatieve zorg inhoudt en dezelfde percentages vinden dat ze door de musical anders tegen palliatieve zorg zijn gaan aankijken.

- 28% van de castleden en 36% van de overige deelnemers vonden dat door deelname/medewerking aan de musical ernstige ziekte en sterven voor hen beter bespreekbaar zijn gemaakt.

Aan de castleden werd ook gevraagd in hoeverre ze het eens waren met een aantal stellingen over de gevolgen van de musical voor samenwerking binnen de eigen organisatie en met andere organisaties en over nieuwe contacten op het gebied van palliatieve zorg.

- 47% van de castleden was het er (helemaal) mee eens dat door de musical de samenwerking met collega's binnen de eigen organisatie is verbeterd en 20% was het hier (helemaal) niet mee eens.

- 53% van de castleden was het er (helemaal) mee eens dat door de musical de samenwerking tussen de eigen organisatie en andere organisaties binnen de palliatieve zorg in de regio verbeterd is en 13% was het hier (helemaal) niet mee eens.

- 61% was het er (helemaal) mee eens dat ze nieuwe contacten hebben gekregen met zorgverleners op het gebied van palliatieve zorg.

AANBEVELINGEN

De resultaten van de interviews en vragenlijsten hebben geleid tot de volgende aanbevelingen aan andere netwerken die een musical willen organiseren:

1 Zoek een professioneel artistiek team dat een musical wil maken, in samenspraak met zorgverleners.

Een artistiek team bestaat minimaal uit een regisseur, choreograaf, componist en koorrepetitor.

De musical zelf kan vertolkt worden door amateurs.

2 Stel een projectplan op met een planning en een draaiboek. Stel werkgroepen in die verantwoordelijk zijn voor de verschillende onderdelen: PR, cast, kleding en kostuums, programmaboekje, financiën.

3 Zorg voor voldoende sponsors die een bijdrage leveren aan de musical.

4 Laat het thema van de musical aansluiten bij het zorgaanbod en de doelgroep van het netwerk.

Het script van het verhaal moet passen bij de praktijk zodat mensen zich erin kunnen herkennen.

5 Treed bij voorkeur in een echt theater op. Het voordeel hiervan is dat decors makkelijker te realiseren zijn en dat er al stoelen aanwezig zijn.

Zoek een goede oefenlocatie met voldoende ruimte en een goede bereikbaarheid.

6 Betrek verschillende zorgverleners uit verschillende organisaties bij het project, zodat organisaties elkaar kunnen leren kennen.

7 Bied voldoende andere taken voor mensen die niet van optreden houden, zoals kleding maken, make-up en grime verzorgen, kaartverkoop, garderobe verzorgen op de avonden van de uitvoeringen en decors bouwen.

PR

De activiteiten van de PR-werkgroep (zie ook hierboven bij 2) zijn essentieel. Denk daarbij aan de volgende taken:

- Werven van zorgverleners van verschillende organisaties uit een netwerk. Werving van potentiële castleden wordt bij voorkeur breed uitgezet binnen verschillende organisaties. Ook persoonlijk contact is belangrijk; PR-leden moeten duidelijk maken dat meedoen aan de musical een forse tijdsinvestering is: gedurende ongeveer een half jaar een keer per week een avond oefenen en in de periode voor de uitvoering frequenter. Voor iemand met een bijrol kan dit overigens (veel) minder zijn.
- Leggen van contacten met lokale kranten en radio die de musical onder de aandacht van een breed publiek kunnen brengen, en het verspreiden van aanplakbiljetten met de aankondiging van de musical.
- Inrichten van een website voor kaartverkoop en informatie.
- Opzetten van nieuwsbrieven voor de castleden met informatie over de musical en praktische aanwijzingen. •